

Coronakrisen har givet lærerne nye muligheder, men det er svært at få de svageste med

Peter Olsen har sværere ved at motivere alle i det digitale klasseværelse, han de seneste uger har undervist i. To organisationer og en ekspert peger på, at de svageste elever er ekstra sårbare, når undervisningen flytter hjem.

MARTIN BURLUND

Mandag den 16. marts startede en helt ny virkelighed for Peter Olsen, matematiklærer på Brøndbyvester Skole. Det var næsten som i en film, da den danske statsminister tonede frem på landets skærme med et alvorligt budskab. En dødbringende virus havde ramt verden, og en af konsekvenserne blev, at alle danske elever skulle være derhjemme, mens læreren underviste på computeren.

I denne uge begynder folkeskolerne så småt at åbne igen, men for Peter Olsen fortsætter den digitale undervisning lidt endnu. Han underviser to 6. klasser i matematik, og for både eleverne og ham har de seneste uger budt på en stejl læringskurve.

På trods af den store omvæltning klarer de fleste af Peter Olsens elever sig dog udmærket på de digitale læringsplatforme, oplever han.

»Det er under omstændighederne en smart måde at kommunikere på. Vi kan sende filer rundt og dele vores skærmbilleder. Vi har fak-

tisk mulighederne for at lave noget rigtig fedt,« siger Peter Olsen.

Den nye digitale virkelighed kommer dog ikke uden konsekvenser for samspelet mellem læreren og eleverne.

»Vi er virkelig udfordret på at kommunikere. Det er rigtig svært at guide eleverne på den her måde,« siger han og uddyber:

»Jeg kan ikke pege, så jeg må guide med sproget og sige, at nu skal de trykke på den knap. Der er det meget nemmere at gå over til eleven i klasselokalet og hjælpe. Det tager længere tid at kommunikere, hvad man gerne vil have dem til at gøre.«

Alene foran skærmen

Der er særligt én gruppe af elever, som har det svært i den nye situation. Det er ikke overraskende den gruppe, som har det svært i forvejen. I og med at læreren nu er endnu længere væk end normalt, er det sværere at få dem til at følge med i det samme tempo som resten af klassen.

I Peter Olsens to klasser drejer det sig om

Der skal tages ekstra hånd om de elever og familier, hvor skolen normalt fungerer som et frirum.

Cecilie Harrits, næstformand i Skole og Forældre

fem-seks elever, som det er blevet endnu sværere at motivere.

»Jeg må være ærlig at sige, at de, der er udfordret normalt, er det selvfølgelig også her. Hvis man har det svært normalt, er det endnu sværere for os at få dem til at forstå, hvad det er, vi gerne vil have dem til at gøre. Og det er ekstra svært, hvis forældrene har svært ved at hjælpe dem. Det kan jeg fornemme gennem skærmen,« siger Peter Olsen.

Hos Pædagogik & Læring på University College Lillebælt, der efteruddanner lærere og pædagoger, er leder Lea Lund også bekymret for den svage gruppe af elever, som ifølge hende ligeledes omfatter ordblinde.

»Man må antage, at der er ordblinde og andre, der har det meget sværere uden lærerstøtte. Man kan således tabe dem, der ikke er så godt med i forvejen. Hvis de ikke har forældrestøtten, så sidder de jo helt alene derhjemme foran skærmen,« siger hun.

Klasseværelsets rolle og den fysiske tilstedeværelse er ifølge hende af afgørende betydning for at nå ud til de udfordrede elevgrupper.

DE ÆLDSTE SKAL BLIVE HJEMME

Fra mandag 16. marts har alle folkeskoleelever været hjemsendt pga. corona-epidemien. Undervisningen er i stedet blevet flyttet over på digitale platforme, som elever og lærere kan tilgå hjemmefra.

6. april meldte statsminister Mette Frederiksen (S) ud, at man fra 15. marts ville genåbne folkeskolerne for børn fra 0. til 5. klasse.

Elever fra 6. til 10. klasse samt elever på efterskoler og frie fagskoler skal stadig modtage undervisning hjemmefra, skriver Politiken. Det gælder foreløbigt til 10. maj.

Peter Olsen har måttet hjælpe sin søn Mathias med at få den digitale undervisning til at fungere. Han går i 2. klasse og er ikke selvkørende foran skærmen endnu. Foto: Nanna Navntoft

»Uanset om klasseværelset er i en bygning, en bus eller i en skov, så er det lærerens igangsættelse og feedback, der sætter en ramme for barnet. Vi ved, at de direkte relationer har en stor betydning for elevens gåpåmod for at gå med i en læringsproces,« siger Lea Lund.

Generelt mener hun dog, at lærerne gør et stort arbejde for at få nødundervisningen til at fungere så godt som muligt.

»Lærerne er ikke uddannet i at udvikle decideret fjernundervisning, så de lærer, mens det udfolder sig. De bliver jo bare nødt til at gøre det på den måde, de nu engang kan hjemmefra i denne akutte situation,« siger hun og tilføjer:

»Men de kan sagtens didaktisere. Jeg har set videoer, hvor lærerne står hjemme i stuen og virkelig giver af sig selv.«

Prøver at gribe de svageste

Siden de digitale systemer kom op at køre, og lærerne fik en hverdag til at fungere, har Danmarks Lærerforening (DLF) haft mere fokus på netop de sårbare børn. Også de, som har ekstra meget brug for skolen som frirum, fordi de bor

i et socialt belastet hjem. Det fortæller Regitze Flannov, der er formand for Undervisningsudvalget i DLF.

»Vi prøver at gribe de elever, inden de glider ud af vores søgelys. Så i denne tid er vi ekstra opmærksomme på, hvem der skal have noget ekstra,« siger hun og fortsætter:

»Oplevelsen af at sidde derhjemme kan forbedres ved at have en regelmæssig kontakt til andre klassekammerater. Så kan de lave noget sammen på nettet for at skabe en erstatning for den kontakt, som er i skolen. Men den kontakt er sværere, når man ikke er sammen rent fysisk.«

En uventet følge af Peter Olsens nye tilværelse som lærer foran en computerskærm er, at han har fået mere tid. Mere af den sparsomme ressource, som mange lærere gisper efter i hverdagen. Og den tid har han bl.a. brugt på eneundervisning til elever, som har haft brug for det.

»Jeg kunne mærke effekten af, hvordan de pludselig havde muligheden for at fordybe sig sammen med mig. Normalt ville disse elever

måske nemt blive distraheret i undervisningen. Men sådan en fordybelse ville der aldrig være tid til normalt,« konstaterer Peter Olsen.

Ikke forældres rolle at undervise

Hjemmeundervisningen har ikke kun sat lærere og elever på prøve, men også børnefamilier. Et hav af forældre har på grund af frygt for smittespredning også været bundet til hjemmet, og mange har undervejs følt, at de fik rollen som lærer for deres egne børn.

Undervisningsministeriet har dog gjort det klart, at det ikke er forældrenes ansvar at undervise børnene under skolelukningen.

Den holdning bakkes op af interesseorganisationen Skole og Forældre, der repræsenterer forældre og skolebestyrelser i landets folkeskoler. Her har man bl.a. været bekymret for, at en i forvejen svær situation ville skabe ulige forudsætninger blandt eleverne.

Næstformand Cecilie Harrits er skolebestyrelsesformand på Samsøgade Skole i Aarhus og har selv en datter i 6. klasse, der modtager undervisning på skærmen derhjemme. Moren

Peter Olsen har fået mere tid til at hjælpe og lave eneundervisning. Her taler han i telefon med en elev, der har brug for hjælp til at regne et gennemsnit ud. Foto: Nanna Navntoft

► har gjort et nummer ud af ikke at stå bag datterens ryg, når hun bliver undervist.

»Normalt sender vi børnene i skole med en madpakke og går på arbejde, men i denne situation har familierne nemt kunne havne i et krydspres. Vi skal selvfølgelig bakke op om vores børns skolegang, men det er ikke forældrenes rolle at sidde ved siden af deres børn og hjælpe dem med deres opgaver,« siger Cecilie Harrits og tilføjer:

»Jeg har opfordret min datter til først at spørge læreren eller de andre elever i klassen, når hun har brug for hjælp.«

Efter den første turbulente tid ser det ifølge Cecilie Harrits ud til, at der er begyndt at komme mere form og kvalitet i nødundervisningen. Derfor har Skole og Forældre rettet opmærksomheden mod at få alle elever så godt som muligt gennem forløbet.

»Vi får flere meldinger om, at det efter omstændighederne går fremad med hjemmeundervisningen. Det, som bekymrer os mest nu, er de børn, der ikke deltager i undervisningen, eller som har det svært derhjemme. Der skal tages ekstra hånd om de elever og familier, hvor skolen normalt fungerer som et frirum, der hjælper med at få hverdagen til at fungere,« siger Cecilie Harrits og tilføjer:

»Heldigvis hører vi om mange lærere, der ringer rundt, og skoleledere, der er ude at

ringe på dørklokken, hvis de ikke har hørt fra familierne.«

Udfordringer for store og små

Peter Olsen har selv to børn i skolealderen, og den ene går i 2. klasse. Her er den digitale parathed ikke udviklet nok til at få undervisningen til at fungere uden forældrenes hjælp.

»De kan ikke bare selv sætte sig foran skærmen og finde ud af, hvordan man taler med læreren. Min søn kan ikke selv læse og forstå hverken ugeplan eller opgaveformulering. Når han har løst en opgave, søger han bekræftelse for, om han har løst opgaven korrekt, og slipper man ham, går han meget let i stå,« siger matematiklæreren og fortsætter:

»Vi oplevede også, at de digitale platforme enten ikke virkede eller steg ret hurtigt i sværhedsgrad, hvilket er meget frustrerende for et barn.«

Det er en opfattelse, som bakkes op af Lea Lund fra University College Lillebælt. Når læreren ikke er fysisk sammen med den enkelte elev, kræver det ifølge hende, at eleven i store dele af dagen selv tager ansvar og initiativ og går i gang uden lærerens støtte og opmuntring.

Hun påpeger, at eleverne i udskolingen til gengæld er så teknologiparate, at det i mange tilfælde er eleverne, der fortæller lærerne, hvordan man kan bruge programmerne bedre.

»I Danmark har vi desuden en stor fordel, fordi stort set alle hjem har god internetadgang, og at vi har teknologiske platforme på skolerne. Lærere og elever er derfor allerede bekendte med blandede læringsformater,« siger Lea Lund.

Kan nå langt uden forstyrrelser

I løbet af en normal hverdag er der over 20 elever samlet i Peter Olsens klasse. Det skaber et miljø, hvor der ofte er larm og uro, og hvor konflikter skal håndteres løbende, samtidig med at eleverne skal optage viden. Det forstyrrer børnene, men det forstyrrer også læreren.

Det ville næsten være en illusion at drømme sig til en hverdag, hvor konflikterne er fjernet, og antallet af møder og tid brugt på diverse tilidshverv er skåret ned. Men det er faktisk blevet Peter Olsens nye, strukturerede hverdag.

»Den her måde at undervise på giver andre muligheder, og jeg kan skemalægge mig ud af det. Når svarene kommer ind, kan jeg se, om det er rigtigt, og rette dem med det samme. Det er faktisk mit generelle indtryk, at jeg kan nå længere med mange af børnene under disse omstændigheder,« siger han og tilføjer:

»Men det er snyd at sige, at det går bedre, når mange børn også har den fordel, at forældrene er hjemme. Så det er ikke et helt retvisende billede.« ■

”

Det er snyd at sige, at det går bedre, når mange også har den fordel, at forældrene er hjemme.

Peter Olsen, matematiklærer på Brøndbyvester Skole